

EN DEFENSA DEL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC DE LA SEGARRA

Les agressions al patrimoni arquitectònic històric no són cap novetat, malauradament. Darrerament, per exemple, hem de lamentar pintades als murs de l'església de Santa Maria de Cervera (declarada Bé Cultural d'Interès Nacional) i de l'antiga església de Sant Joan de Jerusalem, també a Cervera.

A més, en tot l'àmbit comarcal hem pogut constatar, d'un temps ençà, la proliferació d'agressions en forma de pintades sobre elements del patrimoni arquitectònic, que s'han executat especialment en infraestructures viàries, dipòsits, coberts o tancats moderns, però també damunt de cabanes i parets de marge; totes aquestes pintades acostumen a trobar-se en llocs ben visibles, a tocar de les carreteres, amb l'objectiu de cridar l'atenció.

Des de l'Espitllera Fòrum d'Estudis Segarrencs (EFES), els Amics de l'Arquitectura Popular i la Fundació Jordi Cases i Llebot condemnem aquestes agressions tot recordant que el paisatge és la fesomia del territori, resultat de la interacció humana amb el medi natural, i un element fonamental del benestar individual i col·lectiu que, a més de valors estètics i ambientals, també té una dimensió econòmica, cultural, social, patrimonial i d'identitat.

Ahora, el patrimoni cultural, com a component substantiu del paisatge, està format pel conjunt de tots els béns mobles i immobles amb valor històric, artístic, arquitectònic i arqueològic, entre altres. D'aquesta manera, d'acord amb la Llei del patrimoni cultural català, els poders públics, i per tant les diferents administracions en l'àmbit de les seves competències, tenen l'obligació de protegir-lo, conservar-lo, estudiar-lo i difondre'n el coneixement.

Cal subratllar que l'*Inventari del patrimoni arqueològic, arquitectònic i artístic de la Segarra*, iniciativa de la Fundació Jordi Cases i Llebot i del qual ja se n'han publicat 8 volums, corresponents a altres tants municipis, és un projecte únic i excepcional, que té per objectiu inventariar, estudiar i difondre de manera sistematitzada el patrimoni cultural segarrenc.

L'altiplà de la Segarra és molt ric en béns de patrimoni arquitectònic, tant de caràcter monumental com popular, públic i privat, i, en qualsevol cas, estiguin o no inclosos en l'inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya, mereixen una protecció i una defensa especials, per tal que puguin ésser gaudits per la ciutadania i transmesos en les millors condicions a les generacions futures.

Singularment, el patrimoni arquitectònic de la Segarra presenta, encara, una riquíssima i variada gama de construccions que donaven resposta a les necessitats de la societat, en general, i del model agropecuari tradicional, en particular, de l'època en què es van fer. Aquestes construccions s'integren perfectament en l'entorn on van ser bastides, generalment, a partir de materials propers, i sovint amb la tècnica de la pedra en sec.

Si bé el model actual d'exploració agrària ha fet perdre, en bona part, el sentit utilitari dels elements de l'arquitectura popular tradicional (marges, cabanes, cisternes, basses, safarejos, aljubs, cups, molins, ponts, peixeres, pous de gel, etc.), i en molts casos ha afavorit la manca de manteniment i la seva degradació o, fins i tot, la seva destrucció, cal vetllar per al seu estudi, protecció, promoció i dignificació, i més quan el conjunt de coneixements i tècniques en pedra en sec ha estat declarat Patrimoni Mundial Immaterial per la UNESCO.

Cal recordar que tant el Codi penal com la Llei del patrimoni cultural català estableixen un règim de mesures penals i sancions administratives per a les persones o institucions responsables de danys als elements del patrimoni històric arquitectònic, preveient des de la reparació dels danys causats il·lícitament, multes a partir de 6.000 euros per a les infraccions (lleus, greus i molt greus) i fins a penes de presó en el cas dels delictes més greus, sempre tenint en compte l'agreujant de la reincidència.

Per tot això, davant de les agressions al patrimoni històric arquitectònic de la Segarra que hem constatat, des de l'Espitllera Fòrum d'Estudis Segarrencs (EFES), els Amics de l'Arquitectura Popular i la Fundació Jordi Cases i Llebot emplacem els responsables de les administracions a prendre les mesures pertinents, per via administrativa o judicial, per posar-hi fi i restituir-ne l'aspecte original.

L'Espitllera Fòrum d'Estudis Segarrencs (EFES)
 Amics de l'Arquitectura Popular
 Fundació Jordi Cases i Llebot

La Segarra, desembre de 2023

A tall d'exemple:

Cabana del terme de Tarroja de Segarra.
<https://maps.app.goo.gl/459d1awNfRjmxNvj9>

Tancat del terme de Sanaüja.
<https://maps.app.goo.gl/Tu8dEnB6pXif3ELK8>

Església de Sant Joan de Jerusalem, Cervera.

Església de Santa Maria, Cervera. Obra declarada Bé Cultural d'Interès Nacional.